

در توضیح، تبلیغ و ستایش حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بشر (۲)

و در بزرگداشت اول ماه می

Economic, Social and Cultural rights (ESC)

تالیف و اقتباس آراز فنی

یکشنبه، 13/05/2012

در نوشته ی پیشین به توضیح زمینه های برخورد قطببندیهای لیبرال دموکرات و چپ سنتی به اندیشه های بازتاب یافته در پیمانهای حقوق بشر پرداختم. در ادامه ی مطلب بعد از ارایه ی جمع بستنی از مقاله ی قبلی فرازهایی از تکوین و تاریخ صدور پیمانهای حقوق بشر را آورده و سپس به معرفی و نقش شخصیتها و موسسه هایی که در تدوین و تصویب میثاق¹ اولیه دخالت داشتند خواهم پرداخت.

خلاصه فصل پیشین: در بین طرفداران و کنشگران حقوق بشر و آزادیخواهان در ایران همانند اکثر کشورهای سرمایه داری و لیبرال، هنوز مبارزه برای کسب و یا تحقق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در اولویت برنامه های کنشگران سیاسی و حقوق بشری قرار نگرفته است. در نتیجه این حقوق بعنوان خواستهای درجه دوم کلاس بندی می شوند. به باور من هم در تئوری – طبقه بندی الویتها – و هم در عمل و کنشهای روزمره ی ما می بایست تغییرات جدی در رویکردها و راهکارهای برخورد به حقوق بشر و تضمین قانونی اجرای عدالت/برابری در جامعه ی جهانی صورت گیرد.

بدون توسعه ی اقتصادی و عدالت اجتماعی، بدون مبارزه برای توزیع قدرت اقتصادی، بدون از بین رفتن روابط برده گونه²، بدون احترام به حقوق کودکان، زنان، کارگران، زحمتکشان و بدون توجه جدی به مسئله ی بیکاری و رفع آن، سایر سیاستهای دولتها در حوزه ی سیاسی؛ حتی با استفاده از ابزار انتخابات آزاد تغییر جدی در ساختار ناعادلانه ی سیاسی اجتماعی موجود صورت نخواهد گرفت.

در پروسه ی شکل گیری و مقدمه ی توضیحی پیمان اولیه حقوق بشر مصوبه در سال 1948 بین مفاد مندرج در این پیمان و سایر حقوق بخصوص حقوق اقتصادی/اجتماعی فرق گذاشته می شود. در منشور 1948 تاکید می شود که دولتها بایست به این حقوق احترام گذاشته و آن ها را اجرا کنند. اما این تاکید تا سالهای 1980 در رابطه با ا.ا.ف. وجود نداشت. دولتها تشویق می شدند که اقدامات لازم را برای ایجاد شرایط مناسب، تدارک امکانات و بحث و بررسی برای پیاده کردن تدریجی این حقوق در جامعه ی خود فراهم کنند. این بدین معنی است که اگر دولت و کشوری در اجرای آنها سستی کرد و اهمیت جدی به این حقوق مبرور نکرد توسط هیچ مرجعی مورد مواخذه قرار نخواهد گرفت. در عمل نیز همین گونه بود و هنوز نیز بهمن گونه عمل می شود.

با اوج گرفتن مبارزات اجتماعی و فرهنگی بعد از سالهای 1968 و شکست سرمایه داری در جواب دادن به نیازهای مردم و حل مشکلات اقتصادی و اجتماعی، بروز بحرانهای ادواری کندراتیف، این شرایط قدری تغییر کرده است. خواستهای اکثریت مردم و کنشگران صلح، زنان، محیط زیست و ... رشد موزون به این شکل فرمولبندی شد که:

بدون در الویت قرار گرفتن بهداشت، آموزش و پرورش، بدون اشتغال کامل و عدم احترام به استقلال گروه های فرهنگی، برسمیت نشناختن حق تعیین سرنوشت ملی؛ مبارزه حقوق بشری و برای آزادیهای سیاسی در رفع

نیازهای ابتدائی موفق نشده و احتمالاً هر اصلاحی در سیاست متداول در سطح یک کار تزئینی خواهد ماند. بدون توزیع عادلانه قدرت اقتصادی، عدم استقلال سیاسی (فردی و جمعی)، اگر مبارزه برای تحقق آزادیهای اجتماعی و فرهنگی که به امر آزادی انتخاب هویت سیاسی و فرهنگی منتج نشود؛ آزادیهای فردی می تواند در بهترین شرایط رفهر سطحی در یک سامان سیاسی ارزیابی شود.

میثاقهای حقوق بشر و پروسه ی تکامل و تدوین منشور جهانی حقوق بشر:

THE CORE INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS INSTRUMENTS and their monitoring bodies

ابزارهای پایه ای منشور جهانی حقوق بشر و ارگانهای نظارتی آن

There are nine core international human rights treaties. Each of these treaties has established a committee of experts to monitor implementation of the treaty provisions by its States parties. Some of the treaties are supplemented by optional protocols dealing with specific concerns.

بطور کلی 9 قرارداد پایه ای حقوق بشر وجود دارد. زیر هر میثاق یک گروه کاری از متخصصین تشکیل شده که بر اجرای این قراردادها توسط دولتها نظارت می کنند. تعدادی از این قطعنامه ها دارای پرتکلهای ضمیمه ای هستند که در جهت تکمیل میثاقهای قبلی بوده و در جهت تقابل با حوادث غیرمترقبه تدوین شده است.

• [Universal Declaration of Human Rights 1948](#)

پیمان/منشور جهانی حقوق بشر – تصویب سال 1948

• [International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights 1966](#)

پیمان بین المللی حقوقهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی – تصویب سال 1966

• [International Covenant on Civil and Political Rights 1966](#)

میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی – تصویب سال 1966

• [Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights](#)

پیمان اختیاری بین المللی در باره ی حقوق مدنی و سیاسی

• [Second Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights, aiming at the abolition of the death penalty](#)

دومین پیمان بین المللی اختیاری در باره ی حقوق مدنی و سیاسی با هدف لغو اعدام

	Monitoring Body	
	Date	
ICERD International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination	21 Dec 1965	CERD

میثاق بین المللی لغو هرگونه تبعیض نژادی – تصویب 21 دسامبر سال 1965		
ICCPR	International Covenant on Civil and Political Rights	16 Dec 1966 CCPR
میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی – تصویب 16 دسامبر سال 1966		
ICESCR	International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights	16 Dec 1966 CESCR
میثاق بین المللی حقوقهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی – تصویب 16 دسامبر سال 1966		
CEDAW	Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women	18 Dec 1979 CEDAW
میثاق رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان – تصویب 18 دسامبر 1979		
CAT	Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment	10 Dec 1984 CAT
میثاق منع شکنجه و سایر مجازات بیرحمانه و غیر انسانی - تصویب 10 دسامبر 1984		
CRC	Convention on the Rights of the Child	20 Nov 1989 CRC
میثاق حقوق کودکان – تصویب 20 نوامبر 1989		
ICRMW	International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families	18 Dec 1990 CMW
میثاق بین المللی حمایت از حقوق کارگران مهاجر و خانواده ی آنان – تصویب 18 دسامبر 1990		
CPED	International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance	20 Dec 2006 CED
– تصویب 20 دسامبر 2006 پیمان بین المللی حمایت از ناپدیدشدگان قهری		
CRPD	Convention on the Rights of Persons with Disabilities	13 Dec 2006 CRPD
پیمان بین المللی حمایت از توانخواهان – تصویب 13 دسامبر 2006		
ICESCR - OP	Optional Protocol of the Covenant on Economic, Social and Cultural Rights	10 Dec 2008 CESCR
پرتکل اختیاری پیمان حقوقهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی – تصویب 10 دسامبر 2008		
ICCPR-Optional Protocol to the International Covenant on Civil		16 Dec HRC

OP1	and Political Rights	1966	
پرتکل اختیاری میثاق بین المللی الحاقی در رابطه با حقوق مدنی و سیاسی – تصویب دسامبر 1966			
ICCPR-Second Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights, aiming at the abolition of the death penalty		Dec 1989	HRC
پرتکل دوم انتخابی در باره ی حقوق بین المللی مدنی، سیاسی با هدف منع/حذف اعدام – تصویب 15 دسامبر 1989			
OP-Optional Protocol to the Convention on the Elimination of Discrimination against Women		Dec 1999	CEDAW
پرتکل انتخابی در باره ی پیمان رفع تبعیض بر علیه زنان – تصویب 10 دسامبر 1999 ³			
سایر پیمانهای حقوق بشر بین المللی فعلن بدلیل ساده و خلاصه کردن مطلب حذف شده است. در بررسی کلی این پیمانها، همه ی میثاقهای موجود مورد مذاقه قرار خواهد گرفت			

تاریخچه ی کوتاهی در توضیح و چگونگی تدوین منشور اولیه ی حقوق بشر:

دسامبر 1948 پاریس شاهد تجمع بسیار بزرگی بود. پایتخت فرانسه میزبانی مجمع عمومی اعضای کشورهای عضو سازمان ملل را بعهده گرفته بود. این همایش بزرگ برای فرانسه و پاریس اهمیت بسیار زیادی داشت. شهر پاریس بعد از اشغال این شهر توسط نیروهای آلمان فاشیستی بسیار فرسوده شده و خرابیهای ناشی از جنگ جهانی دوم، جنگهای پارتیزانی بخشهایی از شهر را به ویرانه تبدیل کرده بود. در خیابانها هنوز علایم و نوشته هایی از اسامی آلمانی و یا علایم نظامی که نشان از اشغال شهر داشت به چشم می خورد.

دیوارهای قصر شایو در ساحل رود سن روبروی برج ایفل از تردد میزبانان و میهمانان و نور چراغهای نئون رنگ خاصی گرفته بود. تدارک یک جشن و همایش بزرگی در حال شکل گرفتن بود. باید تصریح کرد که قصر شایو قدمت زیادی نداشت. دو سال قبل از جنگ بعنوان یک مجموعه ی بزرگی از فضای سبز که بخشهای زیادی از بنای آن از مرمر پوشیده شده بود، قرار بود بعنوان کتابخانه استفاده شده و محل نمایش کارهای هنری و فرهنگی و سایر فعالیتهای مشابه را در خود جای دهد.

دیپلماتهای زیادی از اوسط سپتامبر شروع به کار کرده بودند. کمیته ها و گروه های مختلف به بحث و بررسی نظریات و پیشنهادهای رسیده مشغول بودند. یک امید و انتظار ویژه ای در فضا موج می زد. اگرچه جنگ سرد غیر مترقبه و بلافاصله بعد از خاتمه ی جنگ گرم ویرانگر شروع شده بود و نیروهای ارتش شوروی قسمتهای شرقی برلین را تصرف کرده و نیروهای نظامی خود را در آنجا مستقر کرده بودند ولی هنوز روابط آمریکا و شوروی و سایر همپیمانان آنها بطور جدی آسیب ندیده بود. پیش بینی می شد که مذاکرات علیرغم تنشهای موجود نتیجه بخش باشد.

رسانه های خبری هر قدر زمان به روزهای 9 و 10 دسامبر نزدیک می شد هیجان بیشتری از خود نشان می دادند. در مجمع سازمان ملل حدود 57 نماینده و یا عضو حضور و شرکت داشتند که این موضوع نشانی بود از وخامت اوضاع بین الملل. بلوک سوسیالیستی شرق در مقابل سرمایه داری غرب نیرو آرائی کرده و کشورهای جنوب نمایندگی خود را تنها در آمریکای لاتین پیدا می کردند. هندوستان و چین یا تازه استقلال یافته و یا قدمهای جدی بسوی استقلال بر می داشتند. اکثر کشورهای آفریقائی و پاره ای از مناطق آسیا هنوز در تارپود سیستم کلنیالیستی غرب اسیر بودند.

افراد و نهادهائی که در تدوین منشور اولیه ی حقوق بشر نقش تعیین کننده داشتند

برای بررسی تاریخ تکوین حقوق بشر در عصر مدرن می توان به چند پدیده ی موازی یعنی پروسه ی تکامل نظریات علمی و اجتماعی دوره ی روشنگری و نظریات متفکران نامی آن چون روسو، جان لاک، استوارت میل و سایر متفکرین از یک طرف و تکامل پرنسیپهای سیاسی لیبرالیسم از طرف دیگر، با شکل گیری سازمان اتحاد ملتها (پدر سازمان ملل) و ایجاد سازمان ملل باید مورد توجه قرار گیرد. در این بررسی به استقلال آیالات متحده و تدوین قانون اساسی آن⁴ انقلاب فرانسه و نتایج حاصله از آن نیز باید مورد توجه گردد. تضاد اساسی در این زمان بین اروپای مسیحی/کلنیالیستی و حکومت ترکهای عثمانی از یک طرف و تضادی بین سیستم استعماری با کشورهای در حال استقلال از طرف دیگر به رشد تفکر آزادیخواهی دامن می زد - نطفه ی اصلی تمامی نهضتها و احزاب سیاسی موجود در این دوره شکل گرفت - البته به این تضاد می توان اختلافات غرب با روسیه را نیز اضافه کرد.

آنگاه که برنامه و اساسنامه ی ساختار سازمان ملل در ماه جولای سال 1945 در سان فرانسیسکو تصویب شد کشورهای عضو سازمان ملل، کلیت منشوری را که در آن برابری زن و مرد و حقوق برابر افراد در مقابل هم و قوانین بین المللی را پیش بینی می کرد تصویب کردند. در اساسنامه پیش بینی شد که منشورهای حقوق بشر در اسرع وقت تدوین و تصویب شوند. بغیر از الینور روزولت و کمسیون حقوق بشر تحت رهبری وی، رنه کاسین، رافائل لمکن دو فیلسوف بزرگ و شناخته شده یکی از چین به اسم پ. س. چان که دیپلمات نیز بود و دیگری چارلز مالک از لبنان در تدوین منشور حقوق بشر شرکت داشتند. چانگ نماینده ی آئین بودا بود و مالک فیلسوفی از کشورهای عربی با تسلط به فلسفه ی عقلگرایانه ی غربی. می شود گفت که شاید بگونه ای هر دو تمدن را نمایندگی می کرد. چانگ کثرت گرا بود و برای یک منشور کثرتگرا مبارزه می کرد ولی مالک که شاگرد فیلسوف آلمانی هایدگر بود بیشتر نماینده ی فلسفه و تفکر غرب بود.

در پاریس آنچه که در دستور بحث قرار داشت قسمتهای سیاسی، انسانی و اجتماعی پیش نویس بود. قرار بود در پلنومی که در 10 دسامبر برگزار می شود همه ی این منشور یعنی آزادیهای ابتدائی بشر و پیش نویس اجتماعی و انسانی مورد رای گیری قرار گیرد. الینور روزولت (1884-1962) همسر رئیس جمهور پیشین آمریکا در راس کمیسیونی قرار داشت که اعضای آن مسئولیت تهیه ی پیش نویس اولیه پیمان جهانی حقوق بشر را بعده

داشتند. یکی از پایه های کار کمسیون و الینور روزلت گنجاندن چهار بند و ماده ی مهم که در حقوق بشر آمریکائی حضور داشتند در دل این قطعنامه، بعنوان زیربنای کار در نظر گرفته شده بود.⁵

همزمان با این کمسیون و تلاشهای افراد مشخص دیگری، سازمان یونسکو در سال 1947 ماموریت گرفت که از کشورهای عضو و روشنفکران، سیاستمداران و مبارزین حقوق انسانی برای تکمیل پیش نویس موجود نظرخواهی کند. پیشنویس به کشورهای عضو، فرهنگهای غیر غربی - هندی، بودائی، اسلامی - و شخصیتهای مهم سیاسی، فرهنگی و اجتماعی ارسال شد. یک فیلسوف چینی پیرو آئین کنفوسیوس، یک شاعر بنگالی، ماهاتما گاندی، بنودت کوره فیلسوف ایتالیائی و نویسنده ی مشهور انگلیسی آلدوس هاکسلی مطالبی را در تائید و یا تکمیل منشور فرستادند و با این پیشنهادها یونسکو و اعضای کمسیون حقوق بشر نتیجه گیری کردند که منشور از خیلی از فرهنگهای موجود الهام گرفته و آنها اکنون می توانند با اطمینان بیشتری به تصویب منشور اقدام کنند.

همزمان با این منشور طرح دیگری توسط فرد تقریبی غیر وابسته به حزب سیاسی و یا جریان خاص، که در فرهنگ سیاسی متداول از آنها بعنوان لابیست نام برده می شود منشوری را تهیه و تدوین کرده بود که سالها در کنفرانسهای گوناگون مورد بحث و مذاکره قرار گرفته بود. این فرد رافائل لمکین (1900-1959) نام داشت.

رافائل لمکین در سال 1900 در یکی از روستاهای روسیه تزاری و در یک خانواده ی یهودی/لهستانی دنیا آمد. در سال 1933 وارد دانشگاه حقوق در آلمان شد. سالهای زیادی از عمر خود را صرف مطالعه و مبارزه جهت افشای نسل کشی ارامنه کرد. تلاش پیگیری را برای تصویب منشوری بر علیه کشتار مردم پیش برد. چند سال در استکهلم بعنوان استاد تدریس کرد و بعد به آمریکا عزیمت نمود.

رافائل نه دیپلمات بود و نه سیاستمدار، بلکه حقوقدان، کنشگر، علاقمند/دردمند و لابیگری زرنگ بود با خود پیمان بسته بود تا بر علیه کشتارهای سیستماتیک دولتی مبارزه کرده و راهکارهای مناسبی برای مقابله با آن پیدا کند. بنظر او بهترین راه حل، یک مبارزه ی بین المللی بود. نا گفته نماند که فامیل لمکین از قربانیان جنگ جهانی بودند. بهر صورت او در آمریکا با فرانکلین روزولت آشنا شد و این مبنای در دستور قرار گرفتن قطعنامه ی پیشنهادی ایشان در مجمع عمومی سازمان ملل شد..

در یکی از کارهایش که بعنوان برخورد به "جنایات وحشیانه دولتها" نامگذاری کرد و به کنسول سازمان ملل متحد در مادرید ارایه داد رافائل سعی کرد موضوع نسل کشی را بعنوان هم یک موضوع حقوق انسانی بین المللی و هم بعنوان یک تئوریک سیاسی بین المللی که می بایست در مجمع ملل تصمیم گرفته شود تبدیل بکند. البته این بیانیه با شکست رو به رو شد و کارهای حقوقی اش از جانب دولت لهستان مذمت شد زیرا آن زمان دولت لهستان سعی در مصالحه با نازیهای آلمانی داشت.

در نهایت لمکین که همکاری نیز با رنه کاسین و الینور روزولت داشت - بخش رقیب نیز بودند - قطعنامه/معاهده ای را با حمایت ایالات متحده تسلیم مجمع عمومی کرد بعد ها با عنوان جنایت علیه بشریت و یا قطعنامه بر علیه نسل کشی مشهور گشت. این پیمان بیشتر به جنبه های فیزیکی مجازات و یا منع چنین احکامی تاکید داشت. جنبه های مهمی از این قطعنامه:

...هر عملی که با هدف از بین بردن کل یا جزئی از یک جامعه با هویت ویژه ی گروهی، نژادی، قومی، ملی یا مذهبی باشد، از جمله:

- کشتن افراد متعلق به گروه ویژه - برای مثال یهودیان، دیاسپورای قومهای دیگر - ؛

- وارد ساختن آسیب جسمی یا روانی شدید به اعضای گروه؛

• تحمیل شرایط زیستی بسیار سخت و عمدی بر اعضای گروه که هدف آن نابودی همه ی گروه یا جزئی از آن باشد

• تحمیل روشهایی برای پیشگیری از زاد و ولد در گروه

• انتقال تحمیلی کودکان متعلق به یک هویت مشخص به گروه دیگر می بایست بعنوان یک اقدام جدی بر علیه بشریت تلقی شود.

رنه کاسین

رنه کاسین⁶ حقوقدان یهودی اصل که در دفتر ژنرال دوگل در لندن کار می کرد و بعدها جایزه ی صلح نوبل را دریافت کرد از افراد بسیار موثر دیگری بود که در تدوین متون اولیه منشور حقوق بشر نقش مهمی داشت. پاره ای حتی تا آنجا پیش رفته اند که ایشان را بعنوان پدر منشور معرفی می کنند. از سایر شخصیتها و کنشگران حقوق بشر جهان موسوم به سوم می توان از خانم میزروا برناردینو از جمهوری دومنیکن هانسا مهتا از هندوستان، وو. یی. فانگ از چین و برتا لوتز از برزیل نام برد.⁷

اعلامیه ی جهانی حقوق بشر در 10 دسامبر سال 1948 در قصر شایو در پاریس با 48 رای موافق و 8 رای ممتنع، بدون رای مخالف تصویب شد. عربستان سعودی، شوروی و شش کشور از بلوک شرق رای ممتنع به منشور دادند. این منشور شامل یک مقدمه و 30 ماده بود که حاوی مفادی اساسی و مهم در رابطه با حقوق سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، مدنی و فرهنگی را در بر داشت. می شود گفت که سایر میثاقهای حقوق بشر مصوب سازمان ملل در توضیح و تکمیل مفاد منشور جهانی حقوق بشر دور می زند.

همانطوریکه من بعدن به توضیح پروسه ی تکامل این سندها خواهم پرداخت در 9 و 10 دسامبر سال 1948 دو منشور تصویب شد. دومی منشور جهانی حقوق بشر نام گرفت و اولی که بصورتهای گوناگون در اتحادیه های سیاسی منطقه ای و در سطح بین کشوری جهت اقدام و قانونی شدن ارسال شده بود در نهایت در نهم دسامبر 1948 تصویب شد و بعدها پایه ی حقوقی سازمان آی. سی. سی. و پیمان کشتار علیه بشریت نام گرفتند.⁸

چهار چوب و محتوای مفاد میثاق جهانی حقوق بشر:

مواد 1- تا سه حقوق انسانی را بصورت کلی تعریف می کنند. مواد 3 تا 21 حقوق سیاسی و مدنی را در بر گرفته و تعیین می کنند. مواد 22 تا 27 بیشتر حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را تحت پوشش قرار می دهند و 28 تا 30 در توضیح آن شرایط معین اقتصادی، حقوقی و سیاسی است که تحقق این مفاد را در شرایط بین المللی و ملی میسر می سازد. این مفاد مرز بین حقوق فردی و جمعی را نیز تا حدودی تعیین کرده با این توضیح که آزادیهای فردی نباید به از بین رفتن آزادی های اجتماعی منجر شود و بالعکس. با توجه به اینکه منشور اولیه و پیمانهای بعدی مفاد حقوقی و اخلاقی عمومی هستند که بصورت قطعنامه ملل عضو صادره شده اند، اعتبار حقوقی و قانونی آنها زمانی رسمیت پیدا می کند که مورد پذیرش کشورهای عضو شده و در قوانین داخلی و فرهنگ اجتماعی آنها نهادینه شوند.

1- Covenant را میثاق، کنوانسیون، منشور، قطعنامه و پیمان ترجمه کرده اند. من در این متن بیشتر از پیمان و میثاق استفاده کرده ام

بر طبق آمار موجود حدود 28 میلیون انسان بعنوان برده کار می کنند و یا در شرایطی برده وار زندگی می کنند.²

من در ترجمه مناسب کلمه آپشنال مشکل داشتم و امیدوارم که دوستان خواننده اگر واژه ی مناسبی را می دانند برای من Optional -³ بفرستند.

4 - Bill of Rights

5 - در سال 1941 روزولت پیش نویسی را که چهار حوزه ی اجتماعی و ... آزادی را در دستور کار دولت خودش قرار داد به شکل⁵ زیر فرموله کرد. این چهار اصل عبارت بودند از: آزادی بیان، آزادی اعتقادات، آزادی از ترس، و آزادی از فقر.

⁶ _

⁷ - Minerva Bernardino, Betha lutz, Wu Yi . Fang, Gildersleeve Virginiac

⁸ - ICC - International Criminal Court